

PATVIRTINTA

*Druskininkų savivaldybės
Leipalingio progimnazijos
direktoriaus pareigoms*

2025 m. sausio 13 d. Nr. VI-TV-111
(data, dokumento pavadinimas)

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS LEIPALINGIO PROGIMNAZIJOS

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMŲ LAIKYMO SI KONTROLĖS TVARKA

2025 m.

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. **DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS LEIPALINGIO PROGIMANZIJOS** (toliau - įstaiga) darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų laikymosi kontrolės tvarkos (toliau - tvarka) tikslas - nustatyti saugias ir sveikas darbo sąlygas.
2. Tvarka parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos 2003 m. liepos 1 d. Nr. IX-1672 įstatymu (Žin., 2003-07-16, Nr. 70-3170).

II. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS VIDINĖ KONTROLĖ ĮSTAIGOJE

3. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, ar jo įgaliotas asmuo, organizuodamas darbą įstaigoje, nustato darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vidinę kontrolę, darbo ir poilsio režimą, darbo apmokėjimą taip, kad būtų sudarytos sąlygos, skatinančios darbuotojus laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.
4. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, ar jo įgaliotas asmuo imasi priemonių darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti ir organizuoja darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vidinę kontrolę įstaigoje. Siekiant užtikrinti saugias ir sveikatai nekenksmingas sąlygas Darbdaviui atstovaujantis asmuo, ar jo įgaliotas asmuo:
  - 4.1. organizuoja rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai vertinimą, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos 2003 m. liepos 1 d. įstatymo Nr. IX-1672 ir kituose darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose;
  - 4.2. vadovaudamasis profesinės rizikos įvertinimo rezultatais, nustato darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų laikymosi kontrolės tvarką įstaigoje;
  - 4.3. parengia įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto nuostatus ir (ar) įstaigos darbuotojų saugos specialistų pareigybės aprašymus (instrukcijas);
  - 4.4. įpareigoja padalinių vadovus įgyvendinti darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo priemones ir kontroliuoti, kaip laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.
5. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, ar jo įgaliotas asmuo, nustatydamas vidinę darbuotojų saugos ir sveikatos būklės kontrolę įstaigoje ir numatydamas priemones darbuotojų saugai ir sveikatai gerinti, vadovaujasi šiais bendraisiais rizikos vertinimo ir darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimo principais:
  - 5.1. rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai vengimu, rizikos veiksnių ir jų poveikio mažinimu;
  - 5.2. rizikos, kurios neįmanoma išvengti, galimo poveikio darbuotojų saugai ir sveikatai įvertinimu;
  - 5.3. nustatytos rizikos priežasčių šalinimu;
  - 5.4. darbuotojo galimybių atlikti pavestą darbą vertinimu (nustatant, ar darbo procesas, darbo vietos įrengimas, parinktos darbo priemonės, darbo metodai, nustatytas darbo ar gamybos tempas atitinka darbuotojo galimybes);
  - 5.5. techninės pažangos priemonių taikymu įrengiant darbo vietas, sudarant saugią ir sveiką darbo aplinką, parenkant darbo priemones;
  - 5.6. pavojingų darbo procesų pakeitimu nepavojingais arba ne tokiais pavojingais;
  - 5.7. pirmenybe kolektyvinių darbuotojų saugos ir sveikatos priemonėms, o ne asmeninėms apsaugos priemonėms;
  - 5.8. darbuotojų aprūpinimu asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

5.9. - darbuotojų mokymu ir instruktavimu, jiems privalomais nurodymais laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų;

5.10. kitų reikiamų darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių taikymu.

6. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, ar jo įgaliotas asmuo, nustatydamas darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės tvarką įstaigoje, ją svarsto su darbuotojais, su darbuotojų atstovais saugai ir sveikatai, darbuotojų saugos ir sveikatos komitetu ir jiems praneša apie įsipareigojimus, duotus struktūrinių padalinių vadovams dėl darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės ir priemonių įgyvendinimo įstaigoje, struktūriniuose padaliniuose, darbo vietose.

7. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, ar jo įgalioti asmenys yra atsakingi už darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vidinės kontrolės organizavimą įstaigoje. Nustačius darbų saugos pažeidimus turi būti surašytas įpareigojimas pašalinti neatitiktis, pagal įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdiniuose nuostatuose nustatytą formą (1 priedas). Atsakingi asmenys, gavę įpareigojimą, privalo pašalinti nurodytas neatitiktis iki nurodytos datos ir raštu informuoti apie įvykdymą.

III. PRIVALOMI SVEIKATOS PATIKRINIMAI

8. Darbuotojų privalomas sveikatos patikrinimas atliekamas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“.

9. Įstaigos direktorius tvirtina darbuotojų, kuriems privaloma pasitikrinti sveikatą sąrašą ir darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką, su juo supažindina darbuotojus apie sekančius sveikatos patikrinimus ir kontroliuoja kaip laikomasi šio grafiko. Privalomi sveikatos periodiniai patikrinimai atliekami darbo laiku. Už darbo laiką, kurio metu darbuotojas tikrinasi sveikatą, darbdavys moka darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį.

10. Privalomai sveikata tikrinama, darbuotojų, kurių darbo vietos profesinės rizikos įvertinimo rezultatai rodo, kad kyla ar gali kilti rizika darbuotojų saugai ir sveikatai, - jiems įsidarbinant ir periodiškai pagal įstaigos patvirtintą darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką. Periodiškumas numatomas, pagal teisės aktus - darbuotojų, kurie periodiškai privalo tikrintis sveikatą sąrašė, arba nurodo gydytojas po sveikatos tikrinimo apžiūros.

11. Darbuotojai, pajutę neigiamą darbo ar darbo aplinkos poveikį sveikatai, turi teisę pasitikrinti sveikatą, o įstaigos direktorius, įtaręs, kad darbuotojo sveikatos būklė gali kelti grėsmę darbuotojo ar kitų darbuotojų saugai ir sveikatai, turi teisę siųsti darbuotoją pasitikrinti sveikatą kitu laiku, negu numatyta darbuotojų sveikatos tikrinimo grafike. Įstaigos direktorius privalo suteikti darbuotojui pakankamai laiko pasitikrinti sveikatą. Tais atvejais, kai sveikatos priežiūros įstaigos išvadoje nurodyta, kad darbas ir (ar) darbo aplinka pakenkė darbuotojo sveikatai, darbdavys moka darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį už laiką, kuriuo metu jis tikrinosi sveikatą savo iniciatyva.

12. Darbuotojas, atsisakęs nustatytu laiku pasitikrinti sveikatą, nušalinamas nuo darbo ir jam nemokamas darbo užmokestis.

13. Jei darbuotojo sveikata nepatikrinama grafike nustatytu laiku, ne dėl darbuotojui priklausančių priežasčių, darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti dėl galimo pavojaus savo sveikatai.

14. Darbdavio įsakymu paskirti atsakingi asmenys saugo sveikatos tikrinimo dokumentus, analizuoja privalomųjų sveikatos patikrinimų išvadas ir rekomendacijas bei organizuoja šių rekomendacijų įgyvendinimą, informuoja darbdavį, padalinio vadovą ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą.

IV. EVAKAVIMO, AVARIJŲ PREVENCIJOS, LIKVIDAVIMO PLANAI, VEIKSMAI PAVOJAUS ATVEJAIS

15. Įstaigos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, atsižvelgdamas į įstaigos veiklos ypatumus ir dydį bei į kitus esančius asmenis, imasi būtinų pirmosios pagalbos, gaisrų gesinimo bei darbuotojų

evakavimo priemonių ir pasirūpina, kad atsakingi asmenys susisiektų su išorės tarnybomis, ypač tomis, kurios teikia pirmąją ar skubią medicinos pagalbą, atlieka gelbėjimo darbus ir gesina gaisrus.

16. Įstaigos struktūriniai padaliniai privalo turėti darbuotojų evakavimo planus. Su evakavimo planais darbuotojai susipažįsta įsidarbindami įstaigoje. Darbuotojų evakavimo planai iškabinami įstaigoje ir jos struktūrinių padalinių gerai matomose vietose. Įstaigos direktoriaus įgalioti asmenys, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto nariai privalo būti gerai susipažinę su evakavimo planais, įstaigos avarijų prevencijos ir likvidavimo planais ir priemonėmis, kurių privaloma imtis avarijų atvejais. Jeigu tokie planai yra parengti įstaigoje.

17. Įstaigos direktorius ar jo įgaliotas asmuo paskiria darbuotojus (jų sutikimu) ir organizuoja jų periodišką apmokymą, kaip apsaugoti savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę galimo pavojaus atveju, aprūpina juos pirmosios pagalbos ir kitomis reikiamomis priemonėmis, atsižvelgdamas į įstaigos veiklos ypatumus, darbuotojų skaičių.

18. Iškilus pavojui įstaigoje ar struktūriniame padalinyje, įstaigos direktorius ar jo įgaliotas asmuo:

18.1. kaip galima greičiau informuoja visus darbuotojus ir asmenis, kuriems kyla arba gali kilti pavojus;

18.2. informuoja, apie riziką ir apie tai, kokių kolektyvinių ir asmeninių apsaugos priemonių reikia imtis arba jau buvo imtasi;

18.3. imasi visų reikiamų veiksmų darbams sustabdyti, duoda nurodymus patiems darbuotojams sustabdyti darbus, jeigu jie yra apmokyti tai padaryti, duoda nurodymus darbuotojams palikti darbo patalpas ir pereiti į saugią vietą;

18.4. kaip galima greičiau praneša atitinkamoms įstaigos vidaus ir išorės tarnyboms (civilinės saugos, priešgaisrinės saugos, sveikatos priežiūros, policijai) apie pavojų ir nukentėjusius darbuotojus;

18.5. kol įstaigoje bus suteikta išorės tarnybų pagalba, likviduoti pavojų pasitelkia tam tikslui iš anksto apmokytus darbuotojus, taip pat įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto narius;

18.6. organizuoja pirmosios pagalbos suteikimą nukentėjusiesiems, taip pat darbuotojų evakavimą.

19. Likvidavus avariją, užgesinus gaisrą ar kitais atvejais, kai dar yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, įstaigos direktorius ar jo įgaliotas asmuo negali duoti nurodymų darbuotojams tęsti ar pradėti darbą.

20. Darbuotojai, jeigu yra galimybė, turi nedelsdami pranešti įstaigos direktoriui arba struktūrinio padalinio vadovui apie sugedusias darbo priemones ar susidariusią avarinę situaciją - pavojų. Darbuotojai pavojaus atveju turi teisę nutraukti darbą, išeiti iš darbo patalpos, palikti darbo vietas. Darbuotojų veiksmai pavojaus atveju negali turėti jiems nepalankių pasekmių. Darbuotojų veiksmai pavojaus atveju negali būti laikomi darbo pareigų pažeidimu, jiems negali būti skiriamos administracinės nuobaudos ar taikoma kitokia atsakomybė, jeigu jie siekė apsaugoti save ar kitus darbuotojus nuo pavojaus.

21. Darbuotojai turi teisę atsisakyti dirbti, darbai taip pat privalo būti sustabdyti, jeigu struktūrinio padalinio vadovas ar kitas įstaigos direktoriaus įgaliotas asmuo nesiima reikiamų priemonių pašalinti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus ir apsaugoti darbuotojus nuo galimo pavojaus saugai ir sveikatai šiais atvejais:

21.1. kai darbuotojai neapmokyti saugiai dirbti;

21.2. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai - pavojui;

21.3. kai dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus;

21.4. kai dirbama neįrengus reikiamų kolektyvinių apsaugos priemonių ir (ar) kai darbuotojai neaprūpinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

21.5. kitais atvejais, kai darbo aplinka kenksminga ir (ar) pavojinga sveikatai ar gyvybei.

22. Už laiką, kurį darbai sustabdomi, darbuotojams darbdavys moka jų vidutinį darbo užmokestį. Darbų sustabdymo procedūra atliekama tokia tvarka:

22.1. darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas turi teisę pareikalauti, kad struktūrinio padalinio vadovas ar kitas įstaigos direktoriaus įgaliotas asmuo, ar darbdaviui atstovaujantis asmuo sustabdytų darbus;

22.2. jeigu struktūrinio padalinio vadovas ar kitas įstaigos direktoriaus įgaliotas asmuo atsisako vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto reikalavimą, darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas apie tai praneša Valstybinei darbo inspekcijai;

22.3. darbo inspektorius, įvertinęs darbuotojų saugos ir sveikatos būklę, gali priimti sprendimą sustabdyti darbus ir surašyti reikalavimą darbdaviui atstovaujančiam asmeniui;

22.4. jeigu struktūrinio padalinio vadovas ar kitas įstaigos direktoriaus įgaliotas asmuo atsisako vykdyti darbo inspektoriaus reikalavimą, darbo inspektorius turi teisę kreiptis į policiją pagalbos, kad būtų įvykdytas reikalavimas sustabdyti darbus ir iš pavojingų darbo vietų ar zonų būtų išvesti darbuotojai;

22.5. kol bus įvykdytas darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto ar darbo inspektoriaus reikalavimas sustabdyti darbus, darbuotojai, kurių saugai ir sveikatai gresia pavojus, turi teisę nutraukti darbą, palikti darbo vietą ar patalpą.

23. Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriai, įstaigos inspektavimo metu nustatę pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, turi teisę pareikalauti, kad struktūrinio padalinio vadovas ar kitas įstaigos vadovo įgaliotas asmuo sustabdytų darbus.

24. Darbai taip pat privalo būti sustabdyti tais atvejais, kai gamtinės sąlygos kliudo saugiai juos atlikti. Pavojaus dėl gamtinių sąlygų atvejais, darbdavys siekdamas užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams darbe, vadovaudamasis įstatymais, turi teisę perkelti darbuotojus į darbo sutartimi nesulygtą darbą toje pačioje įstaigoje. Draudžiama perkelti darbuotoją į tokį darbą, kuris neleistinas dėl darbuotojo sveikatos būklės. Jeigu nėra darbo kitose darbo vietose, kuriose darbuotojai gali saugiai dirbti, darbo kodekso nustatyta tvarka skelbiama prastova. Sustabdžius darbus pavojaus dėl gamtinių sąlygų atveju, darbuotojams mokama kaip už prastovą.

V. BUITIES, SANITARINĖS IR HIGIENOS PATALPOS

25. Darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų nustatyta tvarka įrengiamos poilsio, persirengimo, drabužių ir avalynės, asmeninių apsaugos priemonių laikymo patalpos arba vietos, sanitarinės bei asmens higienos patalpos su prausyklomis, dušais, tualetais.

26. Įstaigoje, kur naudojamos pavojingos medžiagos ar yra kitų sveikatai kenksmingų veiksnių, sanitarinės bei asmens higienos patalpos įrengiamos laikantis tokių patalpų įrengimo specialių reikalavimų. Tokie sanitariniai bei asmens higienos patalpų įrengimo reikalavimai nustatomi darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose, atsižvelgiant į darbo pobūdį, naudojamas medžiagas, darbuotojų skaičių.

27. Įstaigos maitinimo patalpos įrengiamos pagal tokių patalpų įrengimo reikalavimus, įvertinant darbo (technologinio proceso) pobūdį, darbuotojų skaičių.

28. Buities, sanitarinės ir higienos patalpos įrengiamos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės reikalavimus.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Darbuotojai su įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų laikymosi kontrolės tvarka yra supažindinami pasirašytinai.

(Įpareigojimo pavyzdys)_____
(įstaigos pavadinimas)_____
(struktūrinio padalinio pavadinimas,_____
padalinio vadovo vardas ir pavardė)
_____**ĮPAREIGOJIMAS**_____
Nr. _____

(data)

Įpareigoju pašalinti darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų pažeidimus ir atlikti šiuos darbus:

Įrašų eil. nr.	Įpareigojimo pagrindas (įstatymo ar kito norminio teisės akto, kurio reikalavimai pažeisti, pavadinimas, straipsnis, punktas)	Pažeidimo vieta, apibūdinimas	Įpareigojimo turinys arba darbai	Įpareigojimo įvykdymo terminai

Darbdaviui atstovaujantis asmuo arba
darbdavio įgaliotas asmuo

_____
(parašas)_____
(vardas ir pavardė)

Darbuotojų saugos ir
sveikatos specialistas

_____
(parašas)_____
(vardas ir pavardė)

Įpareigojimą gavau _____ m. _____ d. _____
(struktūrinio padalinio vadovo parašas)

_____